

49. Kdo to byl Poncius Pilát?

Jedna z 54 částých otázek o Ježíši Kristu a církvi, na které odpovídá tým profesorů historie a teologie Navarrské univerzity.

23.10.2023

Poncius Pilát byl prefektem římské provincie Judsko v letech 26 až 36 nebo do začátku roku 37. Jeho soudní pravomoc sahala až do Samařska a Idumei. Žádné jisté údaje nejsou o něm před tímto obdobím známy. Název úřadu, který zastával, byl

praefectus, což byl úřad existující v době před císařem Klaudiem a potvrzuje to i nápis, jenž se objevil v Caesarei. Titul prokurátor, který používají někteří starověcí autoři, když mluví o jeho úřadu, je anachronismus (přežitek). Evangelia používají obecný název „vládce“. Jako prefekt měl udržovat pořádek v provincii a spravovat ji po právní a finanční stránce. Proto musel stát v čele soudního systému (a je zaznamenáno, že tak učinil v procesu s Ježíšem) a vybírat daně a poplatky na potřeby provincie a Říma. O této poslední činnosti neexistují přímé důkazy, i když příhoda s vodovodem, o které vypráví Flavio Josefo (viz níže), je určitě jejím důsledkem. Kromě toho se našly mince vyražené v Jeruzalémě v letech 29, 30 a 31, které byly bezpochyby vyrobené na příkaz Piláta. Přesto vše ale vešel do dějin jako ten, kdo dal příkaz k popravě Ježíše z Nazareta; ironií je, že se tím jeho jméno dostalo do

vyznání křesťanské víry: „Trpěl pod Pontským Pilátem, byl ukřižován, umřel a pohřben jest...“

Jeho vztah k Židům, jak informuje Filón a Flavio Josefo, nebyl nijak dobrý. Dle Josefova mínění byly Pilátovy roky v Palestině velmi nepokojné a Filón říká, že charakteristickou vlastností tohoto místodržitele byla „zkorumpovanost, násilí, krádeže, útoky, nepřístojné chování, časté popravy vězňů bez soudního procesu a bezbřehá krutost“ (Gayo 302). Ačkoliv jsou tato hodnocení ovlivněna zaujatostí těchto dvou autorů, jak ukazuje Lk 13,1, kde je zmíněn incident několika Galilejců, jejichž krev smísil Pilát s krví jejich obětních zvířat, je jeho krutost nadevší pochybnost. Josefo a Filón vyprávějí také, že Pilát uvedl do Jeruzaléma na Tiberiovu počest insignie, což vyvolalo velké pobouření, a proto je nakonec odvezl do Cesareje. Jindy Josefo vypráví, že

Pilát použil posvátné finanční prostředky na stavbu vodovodu. Toto rozhodnutí vyvolalo nepokoje, které byly krvavě potlačené. Názor některých je, že se jedná o událost, na kterou poukazuje Lk 13,1.

Poslední událost, kterou Josefo vypráví, je krutá represe Samařanů na hoře Garizim koncem roku 35. V reakci na to vyslali Samařané delegaci k vládci Sýrie, L. Viteliovi, který Piláta sesadil. Pro vysvětlení byl povolán do Říma, ale dostavil se až po smrti Tiberia. Podle tradice, kterou zaznamenal Eusebio, padl v nemilost u císaře Caliguly a nakonec spáchal sebevraždu.

V následujících stoletích se o jeho osobě vynořilo velké množství různých legend. Jedny mu připisovaly úděsný konec v řece Tibeře nebo Vienne (Francie), zatímco druhé (hlavně Pilátova akta, která byla ve středověku částí Nikodémova evangelia) ho líčí jako

konvertitu na křesťanství společně se svou ženou Prokulou, která se v ortodoxní církvi uctívá jako svatá, protože bránila Ježíše (Mt 27,19). Dokonce i samotný Pilát se v etiopské a koptské církvi počítá mezi svaté. Ale důležitější než tyto tradice, které původně odrážely snahu zmírnit vinu římského místodržitele v době, kdy se křesťanství jen s obtížemi v říši prosazovalo, byla postava Piláta, jak ji známe z evangelií, tedy člověk lhostejný, bez zájmu o pravdu, který se chce zalíbit davu.

Skutečnost, že je uváděn v Krédu, je nicméně velmi důležitá, protože nám připomíná, že křesťanská víra je náboženství historické a ne etický či filosofický program. Vykoupení se uskutečnilo na konkrétním místě světa, v Palestině, v konkrétní době dějin, tj. když Pilát byl prefektem v Judsku.

54 otázek o Ježíši Kristu a církvi

Juan Chapa

pdf | dokument generován automaticky
z [https://opusdei.org/cs-cz/article/49-
kdo-to-byl-poncius-pilat/](https://opusdei.org/cs-cz/article/49-kdo-to-byl-poncius-pilat/) (03.04.2026)